Verbeteren van vroegtijdige zorgplanning in de eerstelijnszorg: de ontwikkeling van een complexe interventie (gesprekshandleiding)

Haio: BIEBUYCK Gilles , V.U.B.
Promotor: VAN DEN BLOCK Lieve , V.U.B.
Praktijkopleider: BIEBUYCK Xavier , VANHEE Patrick

Context: Voorafgaande zorgplanning (VZP) is uitgebreid en kan op verschillende manieren gebeuren. De huisarts kan veel betekenen voor zijn patiënten als de gesprekken op gang komen. VZP is een proces met meerdere doelen. Gesprekshandleidingen zijn in het verleden nuttige tools gebleken en kunnen ook gebruikt worden in de VZP bij huisartsen.

Onderzoeksvraag: Hoe verloopt een gesprek rond vroegtijdige zorgplanning momenteel in de huisartspraktijk en welke onderwerpen komen aan bod tijdens dat gesprek? Wat zijn volgens huisartsen de voor- en nadelen van een handleiding voor een gesprek rond vroegtijdige zorgplanning? Waarmee moet men rekening houden voor de implementatie van een gesprekshandleiding tijdens VZP in de huisartspraktijk?

Methode: Binnen een doctoraatsproject werd een complexe interventie opgezet om VZP te verbeteren in de huisartspraktijk. Deze masterproefstudie kadert in het fase II onderzoek waarin de faciliterende en remmende factoren voor de implementatie van verschillende componenten worden onderzocht. Er werd gekeken naar het nut van de component gesprekshandleiding die verder onderzocht wordt door middel van focusgroepen.

Resultaten: VZP is een geen gemakkelijk onderwerp maar er wordt wel over gepraat in de huisartspraktijk bleek uit dit onderzoek. Het is wel meestal de patiënt die het gesprek moet beginnen. Verder bleek ook dat de meeste artsen proberen hun patiënten aan te voelen om zoveel mogelijk hun wensen en verlangens te kennen. De VZP varieert interindividueel en evolueert geleidelijk aan. Levensverwachting en ?kwaliteit, pijn, voeding, zuurstoftoediening en antibioticagebruik zijn onderwerpen die volgens de artsen veel besproken worden. Als het levenseinde aan bod komt in de VZP, dan gaat het tussen de patiënten en huisartsen volgens de bevraging in de focusgroepen over euthanasie, de wilsverklaringen en de vertrouwenspersoon. De gesprekshandleiding werd volgens de meeste bevraagde huisartsen als een nuttig instrument bevonden. Het kan volgens hen dienen als geheugensteun. Andere zien het dan weer eerder als een handige gereedschapskist. De huisartsen gaven aan dat ze de handleiding niet als een checklist willen gebruiken en alles in ??n keer te overlopen, maar wel als leidraad over meerdere consultaties. Bovendien werd door velen benadrukt dat deze handleiding veel tijd vraagt om volledig te gebruiken.

Conclusie: Ondanks het feit dat voorafgaande zorgplanning een complex onderwerp blijft, zijn de huisartsen hierover enthousiast en lijken zij toch veel met hun patiënten te bespreken. Zij doen dit stap voor stap en houden rekening met de noden, wensen en gevoelens van iedere individuele patiënt en laten daarbij zeer uiteenlopende onderwerpen aan bod komen naargelang de vragen van de patiënt. Ze vonden het gebruik van een gesprekshandleiding bij het voeren van een VZP-gesprek een goede leidraad voor een dergelijk gesprek, maar zouden dit over meerdere consultaties spreiden en de handleiding dus niet als checklist overlopen.